

DOI <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2025-2-3>
УДК 37.091.313:796]:613

Домбровський А. Е.

аспірант кафедри теорії і методики фізичного виховання
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail: sofkd23.dombrovskiy@kpnpu.edu.ua
ORCID: 0009-0001-9466-3475

КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ Й РІВНІ ГОТОВНОСТІ УЧНІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Анотація

У статті розкрито сутність поняття «здоров'язбережувальна діяльність» і «здоров'язбережувальна компетентність». Наголошено на важливості міжпредметної інтеграції як ефективного засобу реалізації компетентнісного підходу на уроках фізичної культури. Виокремлено напрями інтеграції фізичної культури з іншими навчальними предметами. Обґрунтовано доцільність цілісного підходу до формування в школярів навичок здорового способу життя через гармонійне поєднання знань і практичного досвіду. Визначено основні компоненти, критерії, показники й рівні готовності учнів до здоров'язбережувальної діяльності на уроках фізичної культури. Проаналізувавши особливості інтегрування інших дисциплін на уроках фізичної культури й особливості застосування інтегративного підходу, виокремили компоненти: когнітивно-знаннєвий, діяльнісно-поведінковий, мотиваційно-ціннісний, емоційно-вольовий. Критерієм першого компонента вказано систему знань про здоров'я, чинники його збереження, основи анатомії, фізіології, безпеки життєдіяльності. Критерієм другого – сформованість навичок і вміння застосовувати знання в повсякденному житті, фізичних вправах, режимі дня. Критерієм третього компонента є ступінь вираженості потреби учня у формуванні культури здоров'я, інтересу до теоретичних питань, мотивації й інтересу до практичних дій у сфері охорони та зміцнення здоров'я. Критерій четвертого – здатність до самоконтролю, саморегуляції, вольових зусиль для досягнення оздоровчих цілей, формування стійкої емоційної поведінки, а також таких якостей особистості, як організованість, відповідальність, обов'язок, честь, гідність. Визначено рівні (високий, достатній, середній, низький) відповідно до ступеня вираженості критеріїв і показників кожного компонента. Підсумовано, що використання інтегрованих методик на уроках фізичної культури сприяє розвитку знань, мотивації та практичних навичок здорового способу життя.

Ключові слова: здоров'язбережувальна діяльність, міжпредметна інтеграція, здоров'язбережувальна компетентність, фізична культура, шкільна освіта, здоровий спосіб життя, компетентнісний підхід, компоненти, критерії, показники, рівні готовності.

Вступ. Здоров'я є одним із ключових факторів повноцінного розвитку особистості й досягнення життєвих цілей. У сучасному суспільстві, яке характеризується високою інтенсивністю розумової та фізичної діяльності, вагоме значення має формування готовності учнів до здоров'язбережувальної діяльності. Особливу роль у цьому процесі відіграє міжпредметна інтеграція, зокрема на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти.

Важливим складником гармонійного розвитку школярів у навчальному процесі є набуття ними компетентності у сфері збереження та зміцнення здоров'я. Це особливо актуально в умовах погіршення стану здоров'я молоді й зростання впливу соціально-інформаційних факторів. Уроки фізичної культури, будучи інтегративним простором для гармонійного поєднання знань з біології, хімії та основ здоров'я, мають великий потенціал для реалізації міжпредметної інтеграції у формуванні здоров'язбережувальної компетентності.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю розроблення інтегрованих методик навчання, що сприяють підвищенню інтересу школярів до фізичної культури та формують стійкі навички здорового способу життя. Дослідження цієї проблеми допоможе вдосконалити освітні програми, розробити ефективні методи моніторингу рівня здоров'язбережувальної компетентності учнів і сприятиме поліпшенню їхнього фізичного стану.

Аналіз актуальних досліджень свідчить, що підготовка учнів до здоров'язбережувальної діяльності є важливим напрямом сучасної освіти. Так, використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому середовищі вивчали Н. Башавець, С. Гримблат, Б. Долинський, Д. Воронін, Ю. Кобяков, Ю. Палічук та ін. Дослідження показують, що інтеграція знань із різних предметів сприяє більш ефективному засвоєнню здоров'язбережувальних технологій. Означені проблеми намагалися вирішити такі науковці: Г. Апанасенко, В. Бабич, Л. Безугла, О. Бондаренко, І. Брехман, В. Горашук, С. Кириленко, Г. Кривошеєва, Л. Лубишева, Ю. Мельник, О. Шаповал, І. Яковлева й ін. Міжпредметна інтеграція на уроках фізичної культури дає змогу поєднувати знання з біології, хімії, основ здоров'я та соціальних наук.

Мета статті – визначити компоненти, критерії, показники й рівні готовності учнів до здоров'язбережувальної діяльності на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти й окреслити підходи до її формування через інтеграцію предметів.

Виклад основного матеріалу. Сучасні суспільні виклики, пов'язані зі зниженням рівня фізичної активності та погіршенням стану здоров'я школярів, зумовлюють необхідність формування готовності учнів до здоров'язбережувальної діяльності в процесі підготовки на уроках фізичної культури. Дослідження показують, що в умовах швидкої цифровізації та збільшення навчальних навантажень у дітей зменшується мотивація до рухової активності, що негативно впливає на їхнє фізичне й психічне здоров'я. Задля уникнення цих проблем важливим завданням є формування здоров'язбережувальної компетентності учнів, котра не лише забезпечує їхню фізичну активність, а й формує відповідальне ставлення до власного здоров'я, сприяє усвідомленому вибору здорового способу життя. Уважаємо, що процесу ефективного формування здоров'язбережувальної компетентності сприятиме:

- інтеграція знань із різних предметів на уроках фізичної культури;
- співпраця педагогів, медичних працівників і психологів;
- залучення учнів до активних освітніх практик (дослідження, проєкти, експериментальна діяльність);
- формування здоров'язбережувального середовища в школі (активні перерви, спортивні заходи тощо).

Міжпредметна інтеграція дає змогу ефективно об'єднувати знання з біології, медицини, основ здоров'я та фізичної культури, створюючи цілісну систему здоров'язбережувального навчання. Інтегративний підхід на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти має застосовуватися з урахуванням сучасної концепції інтеграції в освіті, яка базується на теоретичних принципах:

- системної ідеї розуміння інтеграції як результату систематизації освітнього процесу;
- усвідомленні міжпредметної інтеграції як сучасної тенденції оновлення змісту освіти, актуалізації природних можливостей багатомірності сприйняття дійсності;
- комплексній інтеграції, що забезпечує створення умов для цілісного пізнання світу, розвитку свободи мислення, формування креативності учнів і здатності системно мислити при розв'язанні практичних завдань;
- побудові процесу навчання на компліментарності різних форм пізнання й засвоєння дійсності [10, с. 72].

Застосування інтегративного підходу на уроках фізичної культури дає змогу ефективніше формувати здоров'язбережувальну компетентність, а також розвивати готовність учнів до здоров'язбережувальної діяльності шляхом поєднання змісту кількох дисциплін (таблиця 1).

Таким чином, міжпредметна інтеграція створює умови для всебічного формування здоров'язбережувальної поведінки школярів, дає змогу зробити навчання змістовнішим, практичнішим і ближчим до реального життя.

Аналізуючи праці науковців, погоджуємося, що формування готовності визначається як процес утворення вчителем моделі майбутньої здоров'язбережувальної діяльності й залежить від отриманих у процесі підготовки відповідних знань, умінь і навичок, а також сформованого рівня компетентності. Отже, готовність визначаємо як «загальну характеристику розвитку, навчання й виховання особистості у сфері освіти відповідно до соціального замовлення» [7, с. 335]. Дослідивши наукові бачення про структуру готовності учнів до здоров'язбережувальної діяльності та проаналізувавши особливості інтегрування інших дисциплін на уроках фізичної культури й особливості застосування інтегративного підходу, виокремлюємо такі компоненти: *когнітивно-знаннєвий, діяльнісно-поведінковий, мотиваційно-ціннісний, емоційно-вольовий*.

Термін «критерій», безперечно, є ширшим поняттям, ніж показник, і як характеристика педагогічного явища чи об'єкта може мати кілька показників, тобто показники фактично є складниками критерію. Під критеріями підготовки в школі розуміємо набір ознак, що відображають окремі аспекти навчальних досягнень. Показники ж слугують кількісними та якісними характеристиками цих критеріїв, які необхідно дослідити й оцінити, причому оцінка має бути реальною та зрозумілою [13]. Показниками можуть бути такі інтегральні прояви особистості, як система цінностей (смислів), здатність долучатися до виконання різних видів діяльності, проявити в ній цілеспрямованість, осмисленість, самостійність, творчу активність, відповідальність [6, с. 156]. Тобто критерій визначаємо принципом оцінювання ефективності, а показники – кількісними характеристиками явища. Критерії визначаємо відповідно до індивідуальності, систематичності, достатньої кількості даних про оцінки, тематичної спрямованості, об'єктивності, умотивованості оцінок, єдності вимог з боку того, хто контролює, оптимальності, усебічності, дієвості й гуманності [1].

Когнітивно-знаннєвий компонент характеризується таким критерієм: система знань про здоров'я, чинники його збереження, основи анатомії, фізіології, безпеки життєдіяльності, і містить показники:

- знання про чинники впливу на здоров'я;
- розуміння ролі фізичної активності;

Таблиця 1

**Використання міжпредметної інтеграції на уроках фізичної культури
в закладах загальної середньої освіти**

Інтеграція з предметом	Приклад реалізації
Біологія	Вивчення м'язів і дихальної системи під час виконання вправ.
Хімія	Обговорення впливу речовин (нікотин, алкоголь) на організм.
Основи здоров'я	Техніки першої допомоги, безпечна поведінка.
Математика	Підрахунок частоти серцевих скорочень (ЧСС), розрахунок енергетичних витрат.
Інформатика	Використання фітнес-застосунків і цифрових щоденників активності.

- орієнтація в анатомічних поняттях будови організму людини;
- розуміння правил здорового харчування, гігієни, профілактики.

Рівень обсягу й повноти знань про здоров'я і способи його збереження, а також здатність учнів застосовувати набуті під час навчання знання, уміння й навички в практиці збереження здоров'я є ключовою передумовою їхньої готовності до здоров'язбережувальної діяльності. Саме ці складники створюють підґрунтя для формування навичок і вмінь збереження здоров'я, моральних переконань, естетичних орієнтирів і цілісного здоров'язбережувального світогляду. Знання й правильно обраний процес їх засвоєння є умовою формування здоров'язбережувальної компетентності учнів на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти. Як компонент здоров'язбережувального світогляду особистості, знання визначають її ставлення до дійсності, моральні погляди, переконання, вольові риси та є однією з умов розвитку здібностей та інтересів учня [11]. Цей критерій також відображає систему здоров'язбережувальних умінь, які є результатом якісного розвитку здоров'язбережувальних знань, умінь, інтересів і мотивів. Уміння містять систему практичних і розумових дій, котрі необхідні для зіставлення здоров'язбережувальної інформації з діями, як-от застосування здоров'язбережувальних знань у повсякденному житті учня [12, с. 120].

Другий компонент визначається за критерієм: сформованість навичок і вмінь застосовувати знання в повсякденному житті, фізичних вправах, режимі дня. Показниками сформованості критерію є такі:

- використання отриманих фізіологічних та анатомічних знань для раціональної організації здоров'язбережувальної діяльності;
- опанування способів рухової активності, фізичного й емоційного самовдосконалення учнів задля підтримки та збереження свого здоров'я;
- здатність вести пропаганду здорового способу життя;
- уміння визначати й упроваджувати індивідуальну здоров'язбережувальну траєкторію для здійснення профілактичної здоров'язбережувальної діяльності [4, с. 123].

Цей компонент характеризує індивідуальний досвід здоров'язбережувальної діяльності учнів, їхнє ціннісне ставлення до здоров'я, мотиви ведення здорового способу життя, потребу у виконанні фізичних навантажень і проявляється в інтегрованих умінях (рухових, конструктивних, рефлексивних, організаційних, комунікативних, проєктивних тощо) і може формуватися за допомогою виконання фізичних вправ з дотриманням техніки безпеки, участі в спортивних заходах, самостійного планування фізичної активності школярів.

Мотиваційно-ціннісний компонент указує на систему цінностей у житті учнів, яка показує їхнє ставлення до власного здоров'я та здоров'я навколишніх. Критерієм цього компонента є ступінь вираженості потреби учня у формуванні культури здоров'я, інтересу до теоретичних питань, мотивації та інтересу до практичних дій у сфері охорони та зміцнення здоров'я [8, с. 212–213]. Показниками критерію визначаємо:

- стійке позитивне ставлення до здорового способу життя, розуміння його цінності;
- позитивне ставлення до фізкультури;
- прагнення зберігати здоров'я;
- свідоме уникнення шкідливих звичок.

До мотивів ведення здоров'язбережувальної діяльності учнів можна зарахувати такі:

- соціальні мотиви, котрі стосуються охорони здоров'я суспільства загалом;
- здоров'язбережувальні мотиви щодо безпосередньої готовності до здоров'язбережувальної діяльності;
- мотиви особистісного розвитку учня, котрі включають оволодіння собою, можливість реалізувати свій творчий потенціал під час здоров'язбережувальної діяльності [3, с. 27–28].

Критерієм емоційно-вольового компонента є здатність до самоконтролю, саморегуляції, вольових зусиль для досягнення оздоровчих цілей, формування стійкої емоційної поведінки, а також таких якостей особистості, як організованість, відповідальність, обов'язок, честь, гідність [9, с. 53], проникливість, мотивація досягнення результатів, саморегуляція, високі компенсаторні можливості, що впливає на адаптивність, уміння здійснювати здоров'язбережувальну діяльність у «зоні комфортного психічного стану» [2]. Показниками критерію є такі:

- здатність до особистого прийняття рішень;
- прояв самоконтролю під час занять;
- уміння в подоланні труднощів;
- регуляція емоцій у командній діяльності.

Варто наголосити, що не фізичні, когнітивні чи поведінкові, а саме морально-вольові, психічні, естетичні показники вимірюються з особливою складністю, оскільки саме такі показники не мають чіткого зовнішнього вияву, складно піддаються кількісному оцінюванню, потребують чіткої інтерпретації, оскільки результати опитування учасників експерименту дають викривлені дані (перебільшено, занадто суб'єктивно, занадто неоднорідно тощо) [5, с. 44].

Відповідно до ступеня вираженості критеріїв, визначаємо такі рівні:

- високий – учень володіє повним обсягом знань, системно застосовує їх, демонструє сталі переконання щодо збереження здоров'я;
- достатній – учень має знання й уміння, зазвичай виконує рекомендації, проявляє інтерес до фізичної активності;
- середній – учень знає основи здоров'я, але діє несистемно, потребує стимулювання;
- низький – недостатні знання, відсутність мотивації, пасивність у здоров'язбережувальній діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Формування здоров'язбережувальної компетентності – це стратегічний напрям сучасної освіти, який вимагає міждисциплінарного підходу. Реалізація міжпредметної інтеграції на уроках фізичної культури забезпечує більш ефективне, комплексне й практичне формування в учнів ключових навичок і цінностей, спрямованих на збереження здоров'я. Такий підхід дає змогу підвищити мотивацію школярів до занять фізичною культурою, зробити освітній процес цілісним і наближеним до реального життя.

Формування здоров'язбережувальної компетентності учнів через міжпредметну інтеграцію є ключовим напрямом сучасної освіти. Уроки фізичної культури в цьому процесі відіграють центральну роль, адже дають змогу не лише отримувати знання, а й застосовувати їх на практиці. Упровадження інтегрованих методик сприяє розвитку свідомого ставлення до здоров'я та формуванню активного способу життя.

Аналіз літератури свідчить про важливість міжпредметної інтеграції у формуванні здоров'язбережувальної компетентності учнів. Використання інтегрованих методик на уроках фізичної культури сприяє розвитку знань, мотивації та практичних навичок здорового способу життя. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розроблення спеціальних навчально-методичних матеріалів для оптимізації освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Гвоздецька Ю. В. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів основ технологій харчових виробництв у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук (докт. філософії) : спец. 13.00.04. Умань, 2018. 342 с.
2. Лісна-Міськів Н. Є. Праксеологічні засади підготовки майбутніх медичних сестер до професійної діяльності : дис. ... докт. філософії. Хмельницький, Львів, 2021. 369 с.
3. Мельник С. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців будівельних спеціальностей у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2021. № 2 (54). С. 25–31.
4. Новакова Л. В. Компоненти, критерії, показники, рівні та стан сформованості здоров'язберігаючої компетентності студентів медичних університетів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*. 2015. Вип. 35. С. 122–125.
5. Овчарук В. В., Овчарук В. Г. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів технічних закладів вищої освіти засобами фізичного виховання : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2021. 211 с.
6. Прилуцький М. Д. Формування проєктної компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти : дис. ... докт. філософії : спец. 011. Полтава, 2022. 282 с.
7. Радіонова О., Логвінова Я. Готовність до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів як результат підготовки майбутніх вчителів фізичної культури. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2023. Вип. 162. С. 333–337.
8. Редько С. Соціально-педагогічні засади формування культури здоров'я в учнів середнього шкільного віку. *Physical Culture, Sports and Physical Rehabilitation in the Society of Information Technologies* : monography / N. Khlus (Ed.). Katowice : The University of Technology in Katowice Press, 2024. С. 201–238.
9. Рибалко Л. М. Здоров'язбережувальний аспект фізичного виховання студентської молоді. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Фізичне виховання та спорт»*. 2020. № 1. С. 48–54.
10. Согоконь О. А. Інтегративний підхід при професійній підготовці фахівців фізичної культури. *Креативний простір*. 2021. № 1. С. 71–72.
11. Турчинов А. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх офіцерів національної гвардії України у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Харків, 2016. 20 с.
12. Харченко С. М. Критерії й рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю. *Вісник Черкаського університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2018. Вип. 3. С. 118–124.
13. Черноус В. Основні критерії та показники сформованості професійної компетентності студентів педагогічних спеціальностей. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 31. Том 4. С. 232–237.

Dombrovskiy A. E.

*Postgraduate Student at the Department
of Theory and Methodology of Physical Education
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine*

E-mail: sofkd23.dombrovskiy@kpnu.edu.ua

ORCID: 0009-0001-9466-3475

COMPONENTS, CRITERIA, INDICATORS, AND LEVELS OF PUPILS' READINESS FOR HEALTH-PRESERVING ACTIVITY THROUGH INTERDISCIPLINARY INTEGRATION IN PHYSICAL EDUCATION LESSONS IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract

The article explores the conceptual essence of “health-preserving activity” and “health-preserving competence”, emphasizing the role of interdisciplinary integration as an effective tool for implementing a competency-based approach in physical education. Key directions for integrating physical education with other school subjects are outlined, and the relevance of a holistic approach to

developing pupils' healthy lifestyle skills through the balanced combination of knowledge and practical experience is substantiated. The study identifies the main components, criteria, indicators, and levels of pupils' readiness for health-preserving activity in physical education classes. Based on the analysis of integrating other disciplines into physical education and the application of an integrative approach, four components are distinguished: cognitive-knowledge, activity-behavioral, motivational-value, and emotional-volitional. The cognitive-knowledge component is defined by the system of knowledge about health, factors of its preservation, and the basics of anatomy, physiology, and life safety. The activity-behavioral component reflects the acquisition of skills and the ability to apply knowledge in everyday life, exercise, and daily routines. The motivational-value component is determined by the extent to which pupils demonstrate the need to cultivate a health culture, interest in theoretical issues, and motivation for practical actions in the field of health promotion. The emotional-volitional component refers to pupils' capacity for self-control, self-regulation, volitional effort in achieving health-related goals, and the development of personal qualities such as organization, responsibility, duty, honor, and dignity. According to the degree of manifestation of these criteria and indicators, four levels of readiness are distinguished: high, sufficient, medium, and low. The findings suggest that the use of integrated methodologies in physical education significantly enhances the development of knowledge, motivation, and practical skills required for adopting and maintaining a healthy lifestyle.

Key words: health-preserving activity, interdisciplinary integration, health-preserving competence, physical education, school education, healthy lifestyle, competency-based approach, components, criteria, indicators, levels of readiness.

References

1. Hvozdetzka, Yu. V. (2018). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv osnov tekhnolohii kharchovykh vyrobnytstv u protsesi fakhovoi pidhotovky [Formation of Professional Competence of Future Instructors in Foundations of Food Production Technologies during Their Vocational Training]. *Candidate's thesis*. Uman, 342 p. [in Ukrainian].
2. Lisna-Miskiv, N. Ye. (2021). Pakseolohichni zasady pidhotovky maibutnikh medychnykh sester do profesiinoi diialnosti [Praxeological Bases of Training Future Nurses for Professional Activities]. *Doctor's thesis*. Khmelnytskyi, Lviv, 369 p. [in Ukrainian].
3. Melnyk, S. (2021). Formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv budivelnnykh spetsialnestei u protsesi profesiino-prykladnoi fizychnoi pidhotovky [Formation of Health-Preserving Competence of Future Specialists in Construction Specialties in the Process of Professionally Oriented Physical Training]. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, № 2 (54), P. 25–31 [in Ukrainian].
4. Novakova, L. V. (2015). Komponenty, kryterii, pokaznyky, rivni ta stan sformovanosti zdoroviazberihaiuchoi kompetentnosti studentiv medychnykh universytetiv [Components, Criteria, Indicators, Levels and State of Formation of Health-Preserving Competence of Medical University Students]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series «Pedagogy, Social Work»*, Issue 35. P. 122–125 [in Ukrainian].
5. Ovcharuk, V. V., Ovcharuk, V. H. (2021). Formuvannia zdoroviazberihaiuchoi kompetentnosti studentiv tekhnichnykh zakladiv vyshchoi osvity zasobamy fizychnoho vykhovannia : monohrafiia [Formation of Health-Preserving Competence of Students of Technical Institutions of Higher Education by Means of Physical Education : Monography]. Vinnytsia: VNTU. 211 p. [in Ukrainian].
6. Prylutskyi, M. D. (2022). Formuvannia proiektnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu u zakladakh vyshchoi osvity [Formation of Project Competence of Future Specialists in Physical Culture and Sports in Institutions of Higher Education]. *Doctor's thesis*. Poltava. 282 p. [in Ukrainian].
7. Radionova, O., & Lohvinova, Ya. (2023). Hotovnist do formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti uchniv yak rezultat pidhotovky maibutnikh vchyteliv fizychnoi kultury [Readiness for the Formation of Health-Preserving Competence of Students as a Result of the Training of Future Physical Education Teachers]. *Scientific Journal of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University*, Issue 162, P. 333–337 [in Ukrainian].
8. Redko, S. (2024). Sotsialno-pedahohichni zasady formuvannia kultury zdorovia v uchniv serednoho shkilnoho viku [Socio-Pedagogical Bases for Developing Health Culture in Secondary School-Aged Pupils]. *Physical Culture, Sports and Physical Rehabilitation in the Society of Information Technologies : Monography*. N. Khlus (Ed.). Katowice: The University of Technology in Katowice Press, P. 201–238 [in Ukrainian].
9. Rybalko, L. M. (2020). Zdoroviazberezhualnyi aspekt fizychnoho vykhovannia studentskoi molodi [The Health-Preserving Aspect of Physical Education of Student Youth]. *Bulletin of Zaporizhzhia National University. Series: Physical Education and Sports*, № 1, P. 48–54 [in Ukrainian].
10. Sohokon, O. A. (2021). Intehrativnyi pidkhid pry profesiinii pidhotovtsi fakhivtsiv fizychnoi kultury [Integrative Approach in the Professional Training of Physical Education Specialists]. *Creative space*, № 1, P. 71–72 [in Ukrainian].
11. Turchynov, A. V. (2016). Formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv natsionalnoi hvardii Ukrainy u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of Health-Preserving Competence of Future Officers of the National Guard of Ukraine in the Process of Professional Training]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv, 20 p. [in Ukrainian].
12. Kharchenko, S. M. (2018). Kryterii i rivni sformovanosti zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv ahrarnoho profilu [Criteria and Levels of Formation of Health-Preserving Competence of Future Specialists in the Agricultural Field]. *Bulletin of Bohdan Khmelnytsky Cherkasy University. Series: Pedagogical Sciences*, Issue 3, P. 118–124 [in Ukrainian].
13. Chornous, V. (2020). Osnovni kryterii ta pokaznyky sformovanosti profesiinoi kompetentnosti studentiv pedahohichnykh spetsialnestei [Main Criteria and Indicators of the Formation of Professional Competence of Students in Pedagogical Specialties]. *Current Issues in the Humanities*, Issue 31, Tom 4, P. 232–237 [in Ukrainian].

Отримано: 02.10.2025
Рекомендовано: 30.10.2025
Опубліковано: 28.11.2025